

TIDNINGEN FÖR VOLVO- OCH RENAULTÄGARE

RATTEN

Nr 5/86 Ärg 56

**FINANSMINISTERN:
- BILAVDRAGEN ÄR FÖR HÖGA!**

**NILS-PETER SUNDGREN
OM ITALIENS HJÄLTAR**

**PELLE PETERSON:
PERSPEKTIV PÅ 480**

**STYRKEPROV
I ÖKENHETTA**

FORZA ITALIA

- det är mat, fotboll och bilar

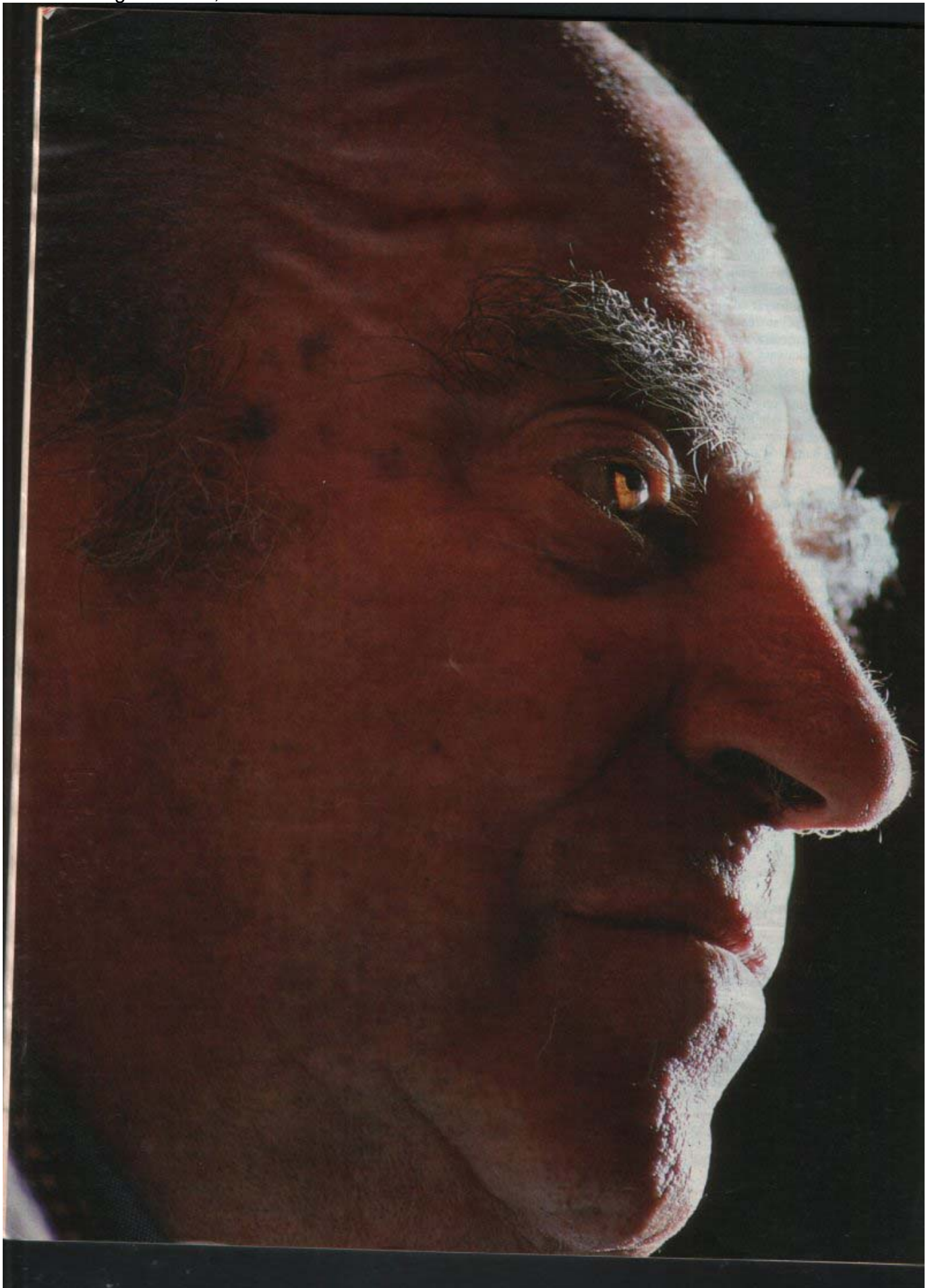
Italien är också design och nationens hjältar är formgivarna.

Följ med till Italien, där Volvo nått en aktningsvärd position med sina femdörrarsmodeller.

Nuccio Bertone är en legend bland Italiens formgivare. Volvos nya 780-modell bär dragen av hans mästarehand. Ratten har träffat Bertone.

Källa: Tidningen Ratten, Volvo Personbilar AB

N U C C I O B E R T O N E

Designern som fått bilvärlden att häpna mer än en gång.

Han har över hundra bilmodeller bakom sig och kanske lika många kvar.

Trots sina 72 år arbetar han oförtrutet vidare. Ett av hans senaste verk är Volvo 780, en av 40 bilmodeller han ritat som satts i produktion. Ett av hans mest futuristiska projekt var Lancia Stratos 0 (bilden nedan).

Den byggdes bara i ett enda exemplar och har bland annat använts av i en video med Michael Jackson.

– Du får aldrig se design som något isolerat, design är ett led i bilproduktion. Samtidigt måste du våga, för genom design kan du öppna nya sinnen.

Det är därför Nuccio Bertone satt upp som en regel att hur fantastiska hans modeller än är, ska de gå att köra.

Så även Lancia Stratos 0.

Foto, föregående uppslag: ANDREW YEADON, AUTOCAR

de bildesigners.

Nuccio Bertone var en av många söner till Giovanni Bertone, men trots den stora barnaskaran fick han chansen att pröva sig fram i livet för att känna på vad han ville syssla med.

Design barndom

Hans far hade ett litet företag som tillverkade och designade hästkärror. Och ett av ungen Nuccios första uppdrag blev att formge en "sportig" variant.

- Lyckligtvis fick jag växa upp i en miljö som verkligen gav mig chans att titta på detta med design från unga år. Så stora problem med att välja vad jag ville syssla med i livet var det faktiskt inte, berättar Nuccio Bertone.

Den alltmer framväxande bilismen gjorde att Nuccio blev mer och mer intresserad av bilar. Trots att design och styling som begrepp ännu inte existerade.

- På 20-talet var det viktigaste med bilar den mekaniska konstruktionen. Det var betydligt senare som styling blev viktigt för bilproducenterna.

I början av 30-talet, i ett tidevarv av individualism efter det glada och sorglösa 20-talet, började så design växa fram som ett begrepp.

- Biltillverkarna svarade för chassit, sedan kunde du som kund välja din design hos någon fristående formgivare.

Kompleta bilar

Men inte förrän efter andra världskriget blev bildesigners något av en yrkeskår.

- Det var vid denna tid som jag startade mitt företag, berättar

Nuccio Bertone.

Sedan slutet av 50-talet över 40 modeller som satts i produktion tagits fram. Och ytterligare ett 60-tal, eller mindre fantastiska prototyper, som exempelvis Lancia Statos 0 som vi så föregående uppslag.

Men en sak är väsentligt: det gäller Bertones prototyper - alla går att köra med fantastiska och futuristiska. Men ut är de kompletta

Inte bara styling

Tidigare brukade

Bertone alltid själv köra prototyperna upp på scenen när de skulle visas för första gången.

- Det här är mycket väsentligt för mig, betonar Bertone, det får inte bara handla om styling för dess egen skull, det är design i kombination med alla komponenter som får en bil att rulla.

- Styling är en del av bilproduktion, du kan aldrig se styling som en isolerad del.

Hungriga

En av Bertones första prototyper var Abarth Record. Detta var på 50-talet och bilen skulle ha en mycket speciell typ av vindruta, en mycket kraftigt böjd.

- Alla sa att den var omöjlig att tillverka, minns Nuccio Bertone. Men vi hittade en liten glastillverkare med unga, hungriga killar.

Till slut lyckades man producera rutan som det var tänkt och när prototypen visades för publik tvivlade många på att rutan verkligen var gjord av glas.

Men så inträffade en olycks-händelse och rutan gick sön-

der. "Nå, ja", sa alla kritiker och tvivlade, "det var ju omöjligt". Men det skulle vara roligt att se deras ansikten när de återvände till utställningen dagen därpå och bilen hade fått en ny ruta!

- De tillverkade en ny under natten och detta bevisar, betonar Nuccio Bertone, att design i kombination med goda hantverkare kan skapa helt nya lösningar om du bara tillåter dig att arbeta med vida perspektiv.

Elegans och stil

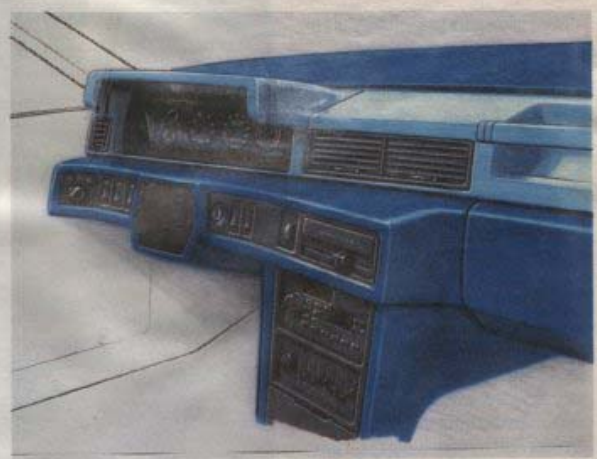
Toppnumret vid motor-salongen i Geneve förra året var Volvos nya sportcoupé 780.

- Den grundläggande idén med Volvo 780 var att skapa en bil med elegans och stil, en bil där designen är funktionell. 780 skulle bli en "elegan men inte flott bil".

1977 bestämde sig Volvo Personvagnar för att med den nya 700-serien skapa en komplett vagnfamilj.

Prioriterade

Hans Gustavsson, idag chef för produktplaneringen, och

tidigare projektansvarig för 700-serien minns:

- Färdig skulle 700-serien ha fyrdörrars sedanmodeller i olika utföranden och motoralternativ, liksom femdörrars. Dessutom skulle det finnas en tvådörrars sportcoupé. I början av arbetet med 700-serien tvingades vi prioritera. Sedanmodellerna ansågs viktigast därför introducerades de först, därefter femdörrarsvarianterna (som kom i Sverige förra

året) och slutligen sportcoupén.

Monteras i Italien

På grund av detta lades idéerna kring en 780 i malpåse i slutet av 70-talet. 1981 togs så kontakterna med Bertone.

- Vi diskuterade igenom hela idén med Bertone och hans folk, fortsätter Hans Gustavsson. Projekt 780 slutade i ett s.k. joint venture, ett

Foto: LENNART PETTERSSON

Volvo 780 och Lamborghini Bravo, två av de över hundra bilar som Nuccio Bertone designat. 40 av dem har gått till produktion, de övriga är prototyper, som Lamborghini. I designstudion har Bertone och hans medarbetare arbetat med massor av skisser på vad som skulle bli Volvo 780. Överst till höger på sidan syns ett utkast till bilens instrumentpanel.

▶ delat risktagande mellan Volvo Personvagnar och Bertone.

På ett tidigt stadium bestämdes också att bilen skulle sättas samman i Italien och de komponenter som är gemensamma med 740/760 fraktas ner till Italien.

- I fullt löpande produktion ska det tillverkas ungefär 4 000 bilar/modellår.

Byggs i Turin

Idag har Bertone över 150 anställda vid olika anläggningar. Designstudion ligger i Capric, dryga 3 mil från Turin och sammansättningsfabriken, där Volvo 780 byggs, ligger i Grugliasco i Turins utkanter.

Bertones företag har vuxit från enbart design till också tillverkning. Bland annat byggs Fiat X 1/9 i Grugliasco.

En av Nuccio Bertones mest framgångsrika bilar är Lamborghini Countach. Bilen byggs hos Lamborghini, men lackeras hos Bertone i Grugliasco. Anledningen till detta är den

Nuccio Bertone och hans Ferrari 308 GT4 - den enda Ferrari han designat.

mycket höga standard måleriet har.

Så vid sidan om X 1/9 och 780-karosser kan du se början, dvs. karossen, till vad som ska bli miljonbilen Lamborghini Countach.

Nya projekt

Men design idag är inte bara bilar.

- 40 procent av vad vid designar handlar om annat, berättar Paulo Caccamo, chef för Bertone Carrozzeria Spa. Vi ritat traktorer, klockor, hjälmar, dataterminaler, dammsugare, cyklar och båtar.

Och det senaste projektet:

- Tåg!

Det är bara ett litet problem i det fallet:

- Det är svårt att få plats med fullskalemodeller i designstudion!

Volvo 780 i Bertones sammansättningsfabrik.

Bertone-designade Volvo 780 på väg mot de kunder som vill ha något utöver det vanliga. Det här är Volvos exklusivaste bil någonsin.

780 -i en klass för sig

Aldrig någonsin har Volvo kunnat presentera en så exklusiv modell som Volvo 780 - bilen som toppar Volvos modellprogram 1987. Samtidigt som bilen bär tydliga drag av Bertones mästarkonst har den tydliga Volvo-karaktär.

"Elegant, tidlös och klassisk" är några av omdömena i pressen.

Det är inte bara de yttre linjerna som är italienskt mjuka och sportiga. Också inredningen är högsta klass med bland annat mjukt skinn och ädelträ.

780:n är alltså en tvådörrars bil, men den är ändå byggd för att ge högsta komfort åt fyra vuxna. Därför är inre utrymmet stort och bekvämt genom stor öppningsvinkel. Trösklarna är låga och stolarna glider fram automatiskt när de fälls, drivna av tystgående elmotorer.

Tanken med 780 har från början varit att bilen skall vara komplett - inget skall saknas. Därför finns inga tillval - förutom metalliclack. Listan på standardutrustning är därför desto längre. Allt det här får 780-ägaren på sin bil:

Låsingsfria ABS-bromsar, automatisk klimatkontroll, konstantfartållare, servostyrning, centrallås, elmanövrerat soltak av glas med jalousi, stolar med elektrisk inställning, elektriska fönsterhissar och backspeglar, som också är eluppvärmda, exklusiv ljudanläggning med el-antenn, läderklädsel, 6" x 15 sportiga lättmetallfälgar med lågprofil-däck samt automatisk nivåreglering.

Avancerad

Motorn i Volvo 780 är den nya 6-cylindriga B280E-motorn, försedd med ett av världens mest avancerade tänd- och bränsleinsprutnings-system.

Motorn, som är helt i lättmetall, är av V-typ och har en knacksensor på varje cylinder-rad. Sensorerna känner av minsta knackningstendens och korrigerar automatiskt tändningen så att motorn går jämnt utan knackningar. En annan av fördelarna är fullständigare förbränning, som ger renare avgaser.

Insprutningssystemet stänger av bränsletillförseln när bilen bromsas eller gaspedaltrycket minskar. Det ger både lägre bensinförbrukning och mindre avgaser.

NILS PETTER SUNDGREN

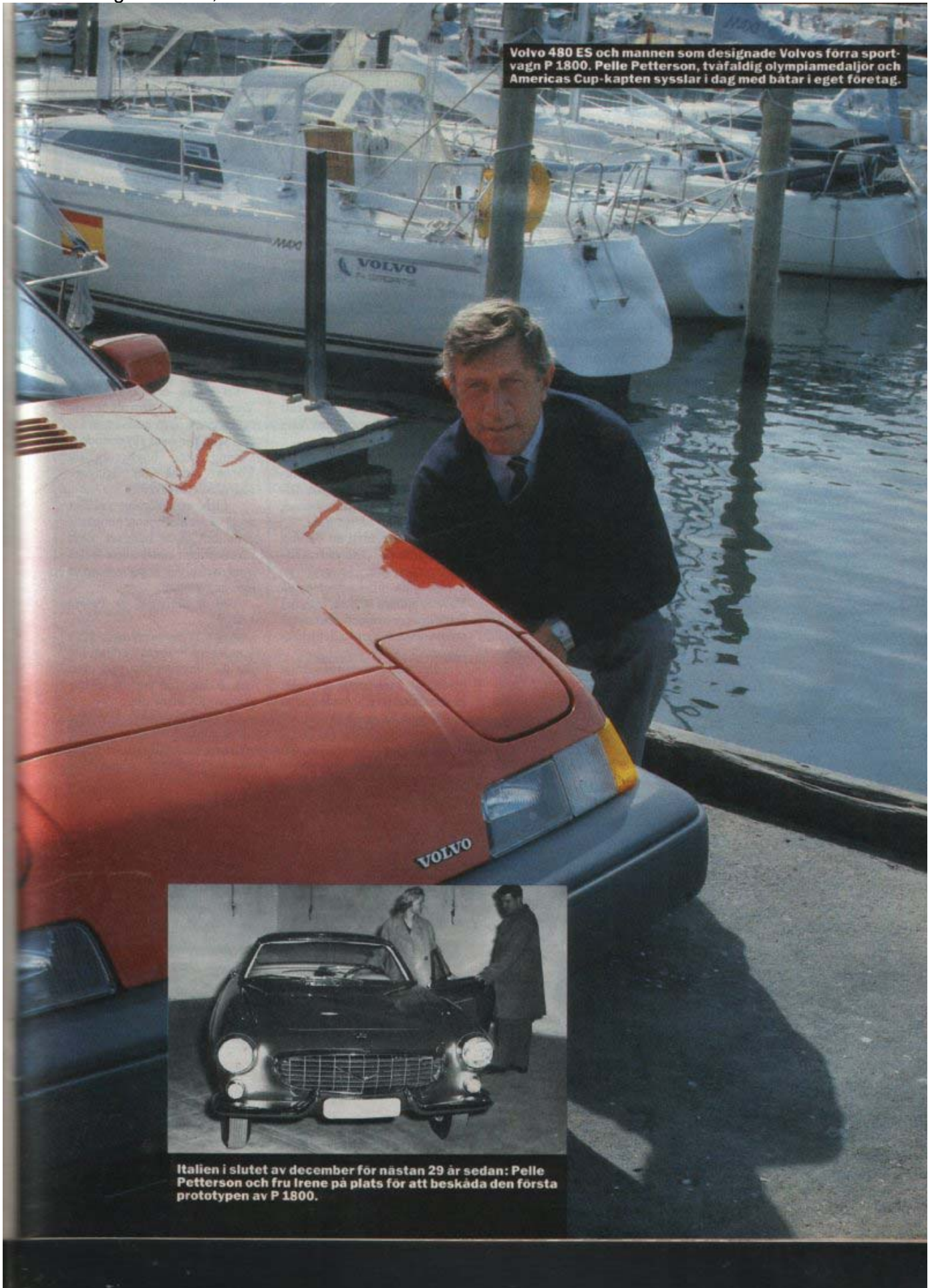
*"Form-
givarna
är
nationens
hjältar"*

EN ÄR FANTASTISK som prinsens jacka på en målning av Veronese, sade expediten på Rinascente i Milano när jag provade en mockajacka. Och vem har karaktär nog

att stå emot möjligheten att bli del av ett italienskt mästerverk från renässansen?

Jag tänker ofta på den här repliken när det talas om italiensk formgivning. Nog har vi väl alla någon gång drabbats av Nordiska klumpighetskomplex när vi ställs inför italiensk elegans. Visst ser man ▶

Källa: Tidningen Ratten, Volvo Personbilar AB